

BD: imkeren vanuit een ander perspectief

Tekst en foto's Mieke Hamel

BD staat voor biologisch-dynamisch, maar wat dat inhoudt is niet zo eenvoudig te verwoorden. Het heeft te maken met een bepaald mens- en wereldbeeld. Bijvoorbeeld dat een mens méér is dan een verzameling erfelijke eigenschappen en zichtbare materie die gemeten en gewogen kan worden en die werkt volgens de natuurwetten. Meetbaar en weegbaar is de fysieke dimensie van alles wat leeft. Er is ook een andere laag die meer met kwaliteiten te maken heeft en andere wetten volgt. Noem het wezen of geest, maar die laag is in ieder geval niet materieel. Die gelaagdheid geldt ook voor de bijen. Je ziet met verbazing hoe de samenleving in de kast perfect georganiseerd is en je vraagt je af hoe dat mogelijk is.

In Oosterbeek organiseert een kleine initiatiefgroep - waarin BD-imkers en geïnteresseerde niet-BD-imkers - bijeenkomsten over bijenhouden. De deelnemers komen uit een grote regio rondom Arnhem. Men komt voor een inleiding en uitwisseling van ervaringen en waarnemingen. Voor mij is het belangrijk dat we openstaan voor elkaars werkwijzen en samen denken en werken in het belang van de bijen. Uitgaande van de eerder genoemde visie zijn er een paar zaken die opvallen.

De kijk op het bijenvolk

Daar zie je de individuele bijen: koningin, werksters en darren. Maar er is ook het geheel, het volk en daar is ook het wezen van het bijenvolk. Dat omvat dit alles met het hele gebied dat door het volk wordt bevlogen. De biotoop waarin planten en bijen samenwerken. Ook de imker hoort in dit geheel thuis. Hij luistert naar zijn volk en stemt zijn handelen af op wat er in het volk gaande is en wat de biotoop aankan. Hij láát zijn volk zwermen als dat enigszins mogelijk is. Hij ziet de zwerm als de meest natuurlijke harmonische geboorte van een nieuw volk. Een impuls die van de bijen zelf uitgaat. In de kast is een situatie ontstaan waarop de bijen reageren met de aanzet van koninginnencellen en dat leidt tot het vertrek van de koningin samen met een deel van de werkbijen. De imker kan niet bepalen welke bijen meegaan. We hebben allemaal wel ervaren wat een indrukwekkende gebeurtenis zo'n vertrekkende zwerm is. Daar word je even stil van! Koningin en werkbijen vormen een nieuwe eenheid en dat is prachtig te zien als zo'n zwerm hangt en tot rust gekomen is.

In de kast

Ingrijpen in de huishouding van een kast wordt tot een minimum beperkt. De kast dus zo min mogelijk openmaken. Veel kun je aflezen aan het gedrag van de bijen aan het vlieggat. Dat is te leren. In de BD-imkerij werken we veel met natuurbouwkasten¹ waarin negen of meer ramen zitten, die aanzienlijk hoger zijn dan de gangbare ramen. De hogere ramen bieden meer ruimte om het broednest in de eivorm te bouwen. Samen met de kleinere raatafstand van 35 mm is de zo belangrijke warmtehuishouding goed te regelen met minder bijen. De bijen bouwen hun eigen raat. In het voorjaar beginnen ze met vijf ramen en een sluitplank. Bij een grote dracht wordt er een honingkamer opgezet. Inwinteren gebeurt op eigen honing omdat dit de volwaardige voeding is, nodig om het volk gezond en sterk te houden.

Een goede regel kan zijn: de honing uit de honingkamer is voor de imker, de honing in de broedkamer voor de bijen. Indien nodig bijvoeren met een suikeroplossing waarin een aftreksel van onder andere kamille en een snuffe zout.

De koningin

De bevruchting van de koningin door een aantal darren afkomstig uit diverse volken staat garant voor een gezonde genetische diversiteit. Bij koninginnenteelt, en zeker bij kunstmatige inseminatie, kan de genetische basis erg smal worden en daarmee is er kans op bijenvolken die minder bestand zijn tegen ziekten en plagen. Omdat de natuurlijke gang van zaken is dat de koningin, afkomstig van het volk zelf, geboren wordt en daardoor intensief met het volk verbonden is, is het kweken van koninginnen bij BD-imkers niet echt een optie. Een ingevoerde koningin is wezensvreemd aan het volk. Uiterlijk gezien kan het lijken dat dit geen enkele invloed heeft op het volk. Maar denkend vanuit het geheel, het wezen van een volk, de biotoop en de imker waarop de bijen zijn afgestemd past het invoeren van een vreemde koningin niet. We weten niet wat dat voor effecten heeft op het volk. Dan hebben we het over het gegeven dat er meer is dan wij kunnen zien. Het uitgangspunt in de BD-imkerij is dat een bijenvolk meer is dan de zichtbare

verzameling bijen in en rond de kast, en er wordt van uitgegaan dat er ook een geestelijk wezen is dat een bijenvolk onder zijn hoede heeft en aanstuurt. Er zijn helderziende mensen, die menen dit wezen waar te nemen. Omdat de wijsheid in het bijenvolk direct samenhangt met dat geestelijk wezen, houd je daar rekening mee. Dat wij alleen de materiële uitingen hiervan kunnen zien heeft te maken met de tijd waarin wij leven. In onze tijd menen velen dat alleen materie bestaat en dan vooral die materie die ook nog een economische waarde vertegenwoordigt. Zodra we ook het niet materiële als wezenlijk erkennen krijgen we andere ervaringen. Dan krijgen we gevoel voor wat zich tussen mensen, planten en dieren afspeelt.

Terug naar de bijen. Als we gaan waarnemen wat op de vliegplank gaande is, dan proberen we daar conclusies uit te trekken over wat er in de kast gebeurt. Pas dan gaan we in de kast kijken wat we daar aantreffen. Zo oefenen we onze waarneming. Blijven we waarnemen als de bijen vliegen, hoe ze vliegen en hoe ze op bloemen bewegen, dan kunnen we ons gaan verwonderen over hoe die kleine bijen dat allemaal doen. Door wat daar zichtbaar wordt spreken volgens de BD grotere verbanden en die kun je leren zien. Verbaasd over alles wat de bijen doen en teweegbrengen kunnen we aan de grens van onze waarneming komen en soms even iets van dit grotere verband ervaren, bijvoorbeeld bij het afkomen van een zwerm, of bij het uitbouwen van de eigen raat. BD-imkeren gaat van deze andere realiteit uit en daardoor wordt anders naar het werken met bijen gekeken. Zo imkeren is zeker geen methode, eerder een manier van leven en omgaan met al het levende. Meer hierover in een volgend verhaal.

Uit het voorgaande zal u duidelijk worden dat er interessante gesprekken kunnen ontstaan als wij op zo'n bijenavond in Oosterbeek bij elkaar zijn. Leerzame uitwisseling waarover we blijven nadenken. Ook jonge imkers zijn van harte welkom op de avonden in Oosterbeek. Informatie hierover is te vinden op de website www.bdimmers.nl. Arnhem is te vinden onder het kopje activiteiten onder regio's. Tenslotte nog dit: We horen vaak de uitspraak dat er meer is tussen hemel en aarde dan waar wij weet van hebben. Deze uitspraak is zeker van toepassing op het samenleven van de bijen en hun samenwerken met de plantenwereld. ●

1) De ramen zijn 45,8 cm hoog en 28,7 cm breed. Zie p. 5-7 in nr.1 van jaargang 2014 van *Bijenhouden 'De Nederlandse dertienraams natuurbouwkast'*, door Wim van Grasstek.

